

MBh. 5, 1980. R. Gorr. 2, 66, 18. °श्चस्त partic. MBh. 7, 3356. 4919. 9, 48. HARIV. 8904. R. 1, 67, 20 (69, 21 Gorr.). 2, 58, 1, R. Gorr. 2, 61, 1. MEGH. 96. Vgl. प्रत्याश्वास. — caus. beruhigen, trösten R. Gorr. 2, 117, 26. Vgl. प्रत्याश्वासन.

— समा aufathmen, sich erholen, sich beruhigen, gutes Muths werden: हृदयं °श्चसिति KATHĀS. 43, 264. °श्चसिहि MBh. 3, 2472. R. 3, 53, 23. MRĪGĪ. 61, 19. VIKR. 7, 7. MĀLATĪ. 20, 10. HIT. 103, 18. °श्चसम् R. 3, 43, 26. °श्चसत् MBh. 3, 2465. °श्चसित् R. Gorr. 2, 51, 4. °श्चस्य 2, 17, 25. RĀGĀ-TAR. 3, 419. PRAB. 48, 3. 67, 5. 90, 8. मयि शिल्पे च भृत्ये च सहाये च समाश्चस्य verlass dich ruhig auf MBh. 3, 16098. partic. °श्चस्त erholt, beruhigt 3, 7281. R. Gorr. 2, 95, 14. 4, 38, 49. 5, 9, 5. 7, 7, 46. KATHĀS. 13, 61. 18, 185. 21, 52. 29, 173. 60, 15. voller Vertrauen M. 7, 59. Vgl. समाश्वास. — caus. Jmd zu Athem kommen —, sich erholen lassen, beruhigen, trösten MBh. 2, 958. 3, 896. 2391. 2679. 2884 (Rosse). 3011 (med). 12268. 4, 1459. R. 1, 9, 51 (49 Gorr.). 17, 29 (18 Gorr.). 2, 78, 26. 105, 12. 3, 1, 34. ÇĀK. Ch. 60, 9. KATHĀS. 20, 148. 25, 168. MĀRK. P. 21, 24. PRAB. 22, 8. 90, 8. 9. DAÇAK. 93, 10. fg. HIT. 90, 9. 21. Vgl. समाश्वासन.

— उद् 1) aufzischen, aufschnaufen: व्यालवडुच्छसतः MBh. 3, 15690. प्राशीविषवडुच्छस्य 7, 47. BHĀG. P. 10, 78, 11. उच्छसमान MBh. 13, 34.

— 2) aufathmen, ausschnaufen von so v. a. inne halten GORR. 4, 5, 5. SUÇR. 1, 253, 9. 120, 19. सोमपरिप्राहात् 2, 166, 2. अनुच्छस्य in einem Athem ĀÇV. ÇR. 2, 17, 4. KĀTJ. ÇR. 12, 5, 8. कुतो वायं प्रश्चसिति उच्छसित्यपि वा पुनः ausathmen MBh. 14, 573. निःश्चस्योच्छस्य चातुरः MĀRK. P. 23, 11. athmen überh.: नासिकयोच्छसित (so zu lesen) ÇVETĀÇV. UP. 2, 9. नोच्छसेत् AMBĀN. UP. in Ind. St. 9, 27. उच्छसन्न स जीवति M. 3, 72 = MBh. 3, 17343. Spr. (II) 2812. अथ वा नोच्छसिष्यामि संवत्सरशतान्यपि R. 1, 64, 18. अनुच्छसन् 20. मन्दम् 4, 21, 1. भृगुच्छस्य दारुणम् MBh. 14, 482. अनुच्छसमान R. 1, 65, 8. उच्छसत् n. ein atmendes Wesen 7, 109, 22. — 3) aufseufzen: कोलम् BHATT. 6, 120. 14, 55. — 4) sich heben: मन्दारकुसुमदाम्ना गुरुस्याः सूच्यते हृदयकम्पः । मुञ्जुरुच्छसता VIKR. 6.

— 5) sich lösen von (abl.) BHĀG. P. 10, 38, 20. उच्छसन्नीवी PANĀKAR. 3, 5, 28. — 6) sich öffnen, aufblühen: कुमुदम् VIKR. 57. MĀLAV. 31. — partic. 1) उच्छस्त beruhigt KATHĀS. 71, 194. — 2) उच्छसित a) adj. a) beruhigt KUMĀRAS. 6, 14. MĀLAV. 41 (st. जीवितुम् liest die ed. Bomb. besser विल्लवम्). KATHĀS. 49, 67. erfrischt, erquickt: तन्निष्पन्दोच्छसितवसुधा MEGH. 43. विरजस्कैर्नभस्वर्द्धिर्दश उच्छसिता इव RAGH. 10, 74. — ß) gehoben, emporgerichtet, geschwollen: उच्छसितालकं मुखम् RAGH. 8, 54. द्रुतागतायाः कस्याश्चिन्मुञ्जुरुच्छसितौ स्तनी KATHĀS. 18, 16. KĀURAP. 14. उत्काण्डोच्छसितहृदया MEGH. 98. — γ) weit geöffnet: उच्छसितोयलोचन BHĀG. P. 10, 17, 6. aufgeblüht MĀLATĪ. 12, 15. — b) n. a) das Ausstossen des Athems SĀH. D. 170. von feuchten Dünsten RAGH. 8, 3. Athem, Lebenshauch: पित्रोरुमा विशेषोच्छसितं भवूव KUMĀRAS. 7, 4. ÇĀK. 31, 10. — ß) das Aufgehen, Sichlösen: नीवीबन्धोच्छसित MEGH. 69. केयूरबन्धोच्छसितैः RAGH. 6, 68. — Vgl. उच्छ्वास fg. — caus. 1) aufathmen lassen KĀTJ. 33, 7. beleben, erfrischen BHĀG. P. 3, 11, 15 (उच्छसयन्). श्लयबन्धानि गात्राणि R. 6, 8, v. 1. उच्छसितहृदम्बुजा KATHĀS. 33, 245. — 2) in die Höhe heben R. 7, 15, 34. MEGH. 71 (mit den Scholiasten zu lesen: °भुजोच्छसितालिङ्गितानाम्). — 3) lösen: दशमुखभुजोच्छसितप्रस्थसंधि MEGH. 59.

— प्रोद् schnaufen, heftig athmen: प्रायः प्रोच्छसिषि द्रुतं कृतवक्त्वा-लासमं रात्रिषु Spr. (II) 7036.

— समुद् 1) Athem holen SUÇR. 2, 370, 12. aufathmen, sich erholen: ब्राह्मणी साम्बुसिक्तेव तप्ता भूः समुद्श्चसत् KATHĀS. 21, 51. — 2) tief aufseufzen (oder auch in Bed. 1): मया समुच्छसितम् (impers.) Spr. (II) 1512.

— caus. in die Höhe heben: अमवारिलेशिः किञ्चित्समुच्छसितपत्रलेखम् (प्रियामुखम्) KUMĀRAS. 3, 38. = विश्लेषित MALLIN.

— उप स. °श्चस. caus. anbrausen, mit Brausen füllen. उप श्चासय पृथिवीमुत व्याम् (डुन्दुभे) RV. 6, 47, 29.

— नि 1) zischen, schnaufen: निश्चसत्तं (निः° ed. Bomb.) यथा नागम् MBh. 1, 219. R. 3, 53, 55. 5, 11, 13. MĀRK. P. 23, 73. 69, 17. निश्चासोरगो यथा MBh. 1, 5901. वनगजो यथा R. Gorr. 2, 101, 30. न्यश्चसीत्कल्पवायुवत् BHATT. 15, 24. — 2) aufseufzen: निश्चसती MĀRK. P. 62, 8. निश्चास MBh. 2, 514. 3, 460. 3000. 9, 1712. R. 3, 68, 21. MĀRK. P. 122, 16. °श्चस्य (निः° ed. Bomb.) MBh. 3, 2376. ÇĀK. Ch. 26, 3. MĀRK. P. 21, 23. DAÇAK. 59, 11. न्यश्चसत् MBh. 8, 4833. न्यश्चसीत् BHATT. 6, 34. 3, 17. — partic. निश्चसित n. Aushauch ÇAT. Br. 14, 5, 4, 10 = MAITRĪJUP. 6, 32. — Vgl. निश्चास und श्चस् mit निस्.

— विनि 1) zischen, schnaufen: °श्चसन्कुङ्ग इवोरगाधिपः R. 4, 5, 31. BHATT. 8, 94. — 2) aufseufzen: °श्चसत्युज्जम् (so!), विनिः° ed. Bomb.) MBh. 3, 14759. °श्चसन् R. Gorr. 2, 62, 43. 3, 47, 18. RAGH. 6, 40. Spr. (II) 443. °श्चस्य MBh. 3, 2750 (विनिः° ed. Bomb.). 15663 (विनिः° ed. Bomb.). 4, 459. R. Gorr. 1, 57, 22. 58, 1. 3, 68, 22. — Vgl. श्चस् mit विनिस्.

— निम् 1) zischen, schnaufen: निःश्चास मदासर्षो बिलस्थ इव रोषितः R. 2, 23, 2 (20, 2 Gorr.). 92, 27. R. Gorr. 2, 19, 1. शरं दीप्तं निःश्चसत्तमिवोरगम् 6, 92, 42. निःश्चसन्निव कुञ्जरः R. SCHL. 2, 20, 8. 101, 16 (40, 14 Gorr.). — 2) aushauchen SUÇR. 1, 38, 15. einathmen: निःश्चस्योच्छस्य चातुरः MĀRK. P. 23, 11. — 3) aufseufzen: °श्चसति R. 2, 59, 13. °श्चसत् MBh. 1, 5922. 2, 1647. R. 1, 63, 13. 2, 34, 2. MĀRK. P. 22, 42. RĀGĀ-TAR. 3, 286. BHĀG. P. 4, 8, 15. °श्चस्य R. 1, 54, 5. 2, 35, 1. 37, 11. 3, 48, 1. ÇĀK. 20, 2 (v. l. नि°). VIKR. 21, 14. KATHĀS. 26, 52. HIT. 22, 14. — partic. °श्चसित n. der ausgestossene Athem RAGH. 8, 63. SĀJ. zu ÇAT. Br. 14, 5, 4, 10. das Seufzen, Seufzer KUMĀRAS. 5, 46. VIKR. 37 (pl.). — Vgl. निःश्चास und श्चस् mit नि.

— अतिनिस् heftig aufseufzen: °श्चसन् R. Gorr. 2, 84, 5. सुदोर्घमतिनिःश्चस्य MBh. 13, 282. R. 2, 36, 1.

— विनिस् 1) zischen, schnaufen: °श्चसन्भुजङ्ग इव रोषितः R. 4, 5, 16. करेणुनामिवर्षभः R. SCHL. 2, 42, 17. MBh. 7, 3089. — 2) aufseufzen: °श्चसन् R. 2, 85, 19. KATHĀS. 10, 154. °श्चस्य MBh. 5, 7332. R. 1, 56, 22. BHĀG. P. 4, 4, 3. — Vgl. श्चस् mit विनि.

— परा vertrauen auf (loc.): त्वयि पराश्चस्य MBh. 3, 17011.

— प्र einathmen: कुतो वायं प्रश्चसिति उच्छसित्यपि वा पुनः MBh. 14, 573. Vgl. प्रश्चसितव्य fg. — caus. 1) athmen machen ÇAT. Br. 13, 2, 7, 12. — 2) beruhigen, trösten HARIV. 6343. R. 5, 63, 4.

— अभिप्र anblasen, mit acc. AIR. Br. 3, 20.

— प्रति gegen Jmd schnaufen: प्रति श्चसत्तमव दानवं कन् RV. 5, 29, 4. Die Accentuirung zieht die Prap. zu कन्.

— वि Zuversicht —, Vertrauen —, kein Arges haben, unbesorgt sein: